

تاریخ و هنر بابل باستان

عطیه یوزباشی — امید یوزباشی — معصومه احمدی

عباسه سرپرست

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج)

مرتضی فرامرز

(دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبین)

عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ و هنر بابل باستان/ [نویسندگان] عطیه یوزباشی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: تایماز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۴ ص:، مصور، جدول.
شابک	: 978-600-403-182-0
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
پادداشت	: [نویسندگان] عطیه یوزباشی، امید یوزباشی، معصومه احمدی، عباسه سرپرست، مرتضی فرامرزی.
موضوع	: بابل (بین النهرین)
موضوع	: Babylon (Extinct city)
موضوع	: بابل (بین النهرین) -- تاریخ
موضوع	: Babylon (Extinct city) -- History
موضوع	: بابل (بین النهرین) -- آثار تاریخی
موضوع	: Babylon (Extinct city) -- Antiquities
شماره مجله	: یوزباشی، عطیه، ۱۳۶۸ -
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۵ ت/۵/۰۵ DSV
رده بندی دیوبند	: ۹۳۵/۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۸۶۹۴۲

انشارات تایماز

تاریخ و هنر بابل باستان

ناشر :	تایماز
مؤلف :	عطیه یوزباشی - امید یوزباشی - معصومه احمدی
مدیر اجرایی :	عباسه سرپرست - مرتضی فرامرزی
نوبت چاپ :	مجدید باشعور
چاپ و صحافی :	اول ۱۳۹۵
شمارگان :	تایماز ۳۰۰
قیمت :	۱۵۰۰۰۰ ریال
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۳-۱۸۲-۰
 حق چاپ محفوظ و متعلق به مولفین می باشد.	

آدرس: تهران - خیابان انقلاب - خیابان فخررازی - خیابان وحید نظری غربی - پلاک ۸۵ - طبقه ۳

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com صندوق پستی:

۰۲۱-۶۶۹۷۲۰۵۴ تلگرام: ۰۹۱۴۴۰۹۹۷۵۸ تایماز تهران ۰۶۴۸-۱۳۱۴۵

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۸	پیش گفتار
۹	فصل اول
۱۰	تمدن ایرانی
۳۰	تمدن ایلام
۳۷	فصل دوم
۳۸	موضوع ناریخچه - هنر بابل باستان
۳۸	بابل
۳۹	پیدایش تمدن بابل باستان
۴۱	هنر پیش از تاریخ
۴۷	هنر بین النهرین
۵۵	فصل سوم
۵۶	هنر میانرودان (النهرین)
۵۷	تاریخ مردم میانرودان
۵۸	هنر میانرودان
۵۸	دوره پیش از سومر یا پیش از سلسله هاست
۵۹	هنر سومر
۶۴	هنر اکد

۶۵	هنر دوره سومر نو
۶۹	هنر بابلی
۷۴	تاریخ تمدن بابل
۷۴	پیدایش بابل
۷۵	پیدایش تمدن بابل
۷۵	ورود اقوام سامی
۷۷	تاریخ بابل - چند دوره بخش می شود
۷۷	بابل کهن (امور و ...)
۷۹	بابل میانه (۱۵۳۰ - ۶۲۶ پ. م.)
۸۰	بابل نو (کلدانی) (۶۲۶ - ۵۳۸ پ. م.)
۸۱	سلسله اول تمدن بابل باستان
۸۷	دودمان چهارم بابل
۹۳	فصل چهارم
۹۴	نوشته های گزنفون درباره بابل باستان
۱۰۰	بابل باستان: از حموربی تا بختنصر
۱۱۷	فصل پنجم
۱۱۸	مقدمه
۱۱۸	باستان شناسی مذهبی ایلام
۱۲۲	نقش مذهب در تکوین و رشد معماری ایلام

- هفت تپه و چغازنبیل ۱۲۱
- هنر موسیقی در مراسم مذهبی ایلام ۱۲۶
- هنر پیکره‌سازی و نشانه‌های مذهبی در آن ۱۲۷
- نقش مذهب در شکل‌گیری هنر نقش برجسته صخره‌ای ۱۲۹
- تأثیر مذهب در بالا رفتن سطح هنری مهرهای استوانه‌ای ۱۳۳
- نتیجه ۱۳۵

- فصل ششم** ۱۴۱
- برج بابا - باغهای معلق بابل در عراق ۱۴۲
- نتیجه ۱۴۹
- منابع فارسی ۱۵۰
- منابع لاتین ۱۵۳

مقدمه

سالهاست پژوهشهای باستانشناختی برای شناخت فرهنگ و هنر بین النهرین انجام می پذیرد و در این راستا تعداد زیادی آثار باستانی از دوره های مختلف پیش از تاریخ کشف شده و مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است. یکی از موارد مهم در مطالعه آثار مکشوفه وجود ارتباطات فرهنگی، هنری ... بین آثار کشف شده در بین النهرین و کشورهای دیگر بویژه ایران است. در ایران نیز آثار باستانی فراوانی را کشف و بررسی کرده اند و پژوهشگران نیز مقالات و کتابهای بسیاری در این زمینه منتشر نموده اند. فرهنگ بین النهرین باستان را که از هزاره سوم قبل از میلاد، در آن حکومت سومری ها و اکدی ها آغاز شد و در هزاره دوم و اول در زمان فرمانروایی بابلی ها و آشوری ها به اوج رسید، نژادهای مختلف با منشاء و زبان بسیار متفاوت به وجود آوردند که با وجود این فرهنگ های متفاوت، وحدت یکپارچه ای را در میان آنها می توان دید. سومری ها و اکدی ها در نیمه اول هزاره سوم نمونه های هنری خلق کردند که پایه و اساس هنر بین النهرین محسوب می شود. احساس نیز به یک و همبستگی بیشتر برای نژادهای سومری ها، اکدی ها، کنعانی ها، آشوری ها، کاسی ها و هوری ها به چشم می خورد که موجب انسجام سنتی شد که آثار هنری را به هم پیوند می داد. در پی آن حوادث که پس از سومری ها و اکدی ها به وقوع پیوست، بابلی ها و آشوری ها در منطقه بین رودخانه های دجله و زاب قدرت مرکزی را به دست گرفتند و در نتیجه خدایان آنها مردوک و آشور به خدایان اصلی کل سرزمین بین النهرین تبدیل شدند و از این رو هنر بابل و آشور نیز وارث هنر سومر و اکد شدند. این دو با هم اساس هنر را در خاور نزدیک

باستان بنیان نهاده‌اند که در مقایسه با آن همه هنرهای دیگر نظیر منبر آیرمی ، هیتی و یا فینیقی اهمیتی حاشیه ای داشته اند . هنر بین النهرین وبخصوص بابل در سالهای ۲۰۰۰ تا ۵۰۰ ق.م به بیان احساسات بشر می پردازد و منعکس کننده تصور سومری ، اکدی و آشوری از خداست که در این تحقیق به جزئیات هنر و تاریخچه بابل باستان خواهیم پرداخت . در این تحقیق سعی شده ضمن معرفی هنر بابل باستان از جمله پیکره سازی ، نقوش برجسته ، نقاشی و مهره های استوانه ای تاریخچه این حکومت قدرتمند نیز بررسی گردد ، ضمن عرض پوزش از اساتید گرانمایه به جهت نواقص موجود ، امید است تلاش من در برداری این تحقیق مورد قبول صاحب نظران قرار گرفته و راهنماییهای ارزشمند ایشان باعث شرف اینجانب گردد.

پیش گفتار

سرزمین ایلام از لحاظ جغرافیایی در منطقه‌ای قرار گرفته، که از طرفی با سرزمین های هموار و حاصل خیز بین النهرین و از طرفی دیگر با کوه‌های زاگرس و فلات مرکزی ایران در ارتباط است. به این ترتیب اتصال دره و دشت در شکل‌گیری و توسعه تاریخ و هنر ایلام نقشی تعیین کننده داشته است.

چنین‌ها و دیگر گونی‌های مهم و بنیادین در اندیشه‌های مذهبی ایلامیان هر چند به نظر فریبنده ذهن را به خود درگیر می‌کند ولی با وجود تمام اینها در نگاهی عمیق، کلی به دست آمده است با محدودیت‌ها و شرایط و مقتضیات خاص و ویژه. به رغم مطالعات گذشته این نکته که تعامل و تقابل اندیشه‌های مذهبی و تمدنی با چه ترفندی خاصی همراه و همراه یافتند، معمایی است که نیاز به تبیین و بازپردازی بسیار دارد. نیز با رویکردی بنیادی، مذهب را گهواره‌ای می‌بیند که از دامن آن شالوده‌های تمدن ایدم شکل گرفته و رشد می‌کنند. احیاء این رویکرد سرآغازی دوباره در کاربردی نمودن «تاریخ فرهنگی تمدن ایلام» است.

گستره ایلام را می‌توان از شمال تا سرزمین فارس مرکزی، از شرق تا جلگه مرودشت در فارس (حتی دورتر از آن)، از جنوب به زمین‌های باتلاقی خلیج فارس و از غرب به سرزمین بابل محدود دانست. تعیین قلمرو ایلامی با تبیین چگونگی رشد فرهنگی آنها را به راحتی ممکن می‌کند.

در ادامه : نخست بحث مربوط به مذهب ایلام تا اندازه‌ای که لازم است وارد نکند، آورده شده و سپس عناصری که ستون اصلی تکوین و رشد تمدن ایلام هستند (معماری، پیکره سازی، نقش برجسته و مهر) مد نظر قرار می‌گیرد. بی‌تردید تعمق در تمدن ایلام با بیش از ۳۰۰۰ سال استمرار، کوچه‌های هزار خم بسیار دارد.